

Meesterlijke timbores

KROMA AUDIO JULIETA LUIDSPREKERS

De laatste jaren lijkt het prijsraam van high-end audio testproducten steeds vaker uit de bocht te vliegen. AudioQuest luidsprekerkabels voor de prijs van een mooie middenklasse auto, Merging netwerkcomponenten die er gezamenlijk nog eens dunnetjes overheen gaan en in deze editie een monitorluidspreker die € 42.950,- per paar moet opbrengen?! Is dat niet totale waanzin en heeft u daar als lezer eigenlijk nog wel wat aan? Het lijkt inderdaad belachelijk en in sommige gevallen is het dan inderdaad ook zo. Maar gelukkig blijken veel van deze kostbare ontwikkelingen van groot belang om tot betere producten in de minder extreme prijsklassen te komen. In geval van het Spaanse Kroma Audio is bijvoorbeeld de duidelijk beter betaalbare en onlangs door mij besproken Mimi, een prachtig voorbeeld van zo'n 'trickle down' afgeleide. Maar als de Mimi al zo goed presteert, hoe geweldig moet het grote origineel Julieta dan wel niet klinken?

Ik weet nog goed hoe ik nog maar enkele jaren geleden tegen het op dat moment voor mij nog volkomen onbekende merk Kroma Audio aankeek. In eerste instantie zag ik de zoveelste jonge onderneming die met zelf ontwikkelde 'ideale' luidsprekerontwerpen de markt wilde veroveren. Uiteraard was ook hier weer de insteek dat de klankmatige reproductie eigenschappen beter op de werkelijke klank zou moeten aansluiten. Een loffelijk streven wat echter helaas maar zelden kan worden gerealiseerd. Groot was dan dus ook mijn verbazing toen ik eind vorig jaar het opvallend betaalbare instapmodel Mimi voor langere tijd te logeren kreeg. Deze kleine benjamin wist de nodige indruk te maken door de wijze waarop er een muzikale connectie met de luisteraar tot stand kon worden gebracht. De exclusieve en vooral afwijkende ontwerp- en materiaalkeuzes deden vervolgens de rest en verraadde al snel de hand van ontwerpers die heel goed weten waar ze mee bezig zijn.

Symbiose van ambacht en hightech

In mijn Mimi test heeft u al kunnen lezen dat de naam Kroma Audio staat voor de tot leven gewekte denkbeelden van de heren Miguel Castro en Javier Millán. Twee jonge audioveranen die al jaren luidsprekertechniek door hun aderen hebben vloeien en als kind door de diepe muzikale *roots* van hun geboorteregio Granada voor het leven zijn beïnvloed. Hun afwijkende en eigenzinnige denkwijze vind je vervolgens in ieder ontwerpfacet van het merk terug. Zo wordt er bijvoorbeeld van zogenaamd *tonewood* voor de verschillende basreflexpoorten gebruikgemaakt. Een specifieke houtsoort die we vooral bij de bouw van specifieke muziekinstrumenten zoals akoestische gitaren tegenkomen. Daarbij wie Spanje en snaarinstrumenten noemt, denkt natuurlijk ook meteen aan flamenco muziek. Een muziekstijl die als geen ander gevoel en passie laat samensmelten om daarna niet verwonderlijk ook als ijkpunt voor de Kroma luidsprekers te dienen. Maar wat de meesten onder ons waarschijnlijk niet zouden verwachten, is dat deze Spaanse fabrikant ook een echte hightech fabrikant is. Natuurlijk moet het oor en dus het werkelijk luisteren altijd de doorslag geven, maar eveneens van groot belang is dat Miguel en Javier tijdens de ontwerpfase ook veel gebruik van simulatie software maken. Dit in combinatie met aanvullende metingen in zowel *real world* ruimtes als in de voor metingen ideale dode kamer in samenwerking met de Universiteit van Granada, zorgt voor een zeer goede beheersbaarheid en sturing van de verschillende ontwerpparameters.

Krion en meer

Het meest typerend voor ieder Kroma model is natuurlijk het veelvuldig gebruik van het 'solid surface' materiaal Krion. Een grondstof die wordt vervaardigd door het Spaanse Porcelanosa en de tegenhanger is van DuPont's Corian. Beiden bestaan uit een specifieke samenstelling van het uit bauxieterts gewonnen aluminium trihydraat in combinatie met speciale hars. Fascinerend is dat dit materiaal enerzijds de uitstraling van natuursteen bezit, met als controversie dat het oppervlak **►►NEXT**

tegelijktijd ook spiegelglad en poriënvrij is en daarbij een zeer hoge dichtheid bezit. Met name de anti-resonante eigenschap van Krion maakt het een ideaal materiaal voor luidsprekers. In basis worden alle Kroma modellen vervaardigd in de kleur wit, maar tegen 10 % meerprijs kan er ook uit een breed scala aan andere mooie kleuren worden gekozen. Groot verschil met de andere merkgenoten, is dat de Julieta als enige beschikt over een bijzonder sierlijk gebogen voet van hetzelfde Krion. Eigenlijk is voet hier geen goede omschrijving, want het deel vormt een uitgekiend integraal onderdeel van het totaalconcept. Behalve de opvallend fraaie vormgeving en akoestische voordelen door de gebogen vorm, is door deze opzet de mogelijkheid ontstaan om de filtercomponenten volledig trillingvrij in een afzonderlijk compartiment onder in de voet te plaatsen. Zoals het een product uit deze prijsklasse betaamt, zijn daarbij uitsluitend de best mogelijke filtercomponenten van in dit geval Mundorf, Duelund en NOS exemplaren gebruikt en blijkt het laaggeplaatste compartiment ook de mooie bonus in te houden dat de zeer goede Mundorf EVO luidspreker aansluitingen prettig laag bij de grond zijn geplaatst.

Julieta

Dat ik de naam Mimi nogal uit de Kroma toom vond en nog steeds vind vallen is een understatement, maar daardoor is het ook extra bevredigend dat de gracieuze vormgegeven testluidsprekers met de zwoel en sensueel klinkende naam Julieta worden gesierd. Dat de vormgeving van voet voor veel complimenten binnen dit concept zorgt, moge inmiddels duidelijk zijn. Maar dat ook bij de monitorbehuizing zelf geen enkel paneel haaks op het andere blijkt te staan, komt toch als een volgende verrassing. Zo loopt de bovenzijde gestaag omhoog, waaiert beide zijanten steeds verder uit en blijkt de voet aan de bovenzijde zelfs geheel open te zijn. Dit zorgt ervoor dat de Julieta mede doordat alle Krion delen ook nog eens zijn afgerond, van iedere zijde een buitengewoon verzorgde indruk maakt. Het uitgebalanceerde voorkomen wordt tenslotte afge-

maakt door een subtiel verzonken goudkleurige Kroma logo aan de voorzijde en grote gefreesde Julieta sierletters aan de achterzijde. Een belangrijk verschil met zeer veel prijsgunstigere Mimi, is dat de softdome Hiqphone tweeter nu het goudkleurige topmodel betreft en de woofer een volgens Kroma specificaties vervaardigd 16,5 cm Scan Speak Revelator exemplaar is. Hierdoor beschikt dit met 50 kg opvallend zware 2-weg systeem, mooie specificaties. Hieronder een impedantie van gemiddeld 6 Ohm en een rendement van 90 dB. Dat de Julieta niet bij de beeldvorming van de gemiddelde monitorluidspreker aansluit en eigenlijk veel groter is dan je in eerste instantie zou verwachten, bewijzen de afmetingen van 106 cm hoog, 29,5 cm breed en 43 cm diep. Het totaalplaatje wordt tenslotte afgemaakt door de bijgeleverde (drie per luidspreker) Vibex 'Pies de Résistance' ontkoppelingsvoeten, thermoplastische schroeven die geen ongewenste wervelstromen creëren om de luidsprekerunits vast te zetten en twee bijzondere basreflexpoorten aan de achterzijde. Beiden zijn zelfs in twee verschillende soorten 'tonewood' uitgevoerd! Over oog of beter gezegd oor voor detail gesproken.

Vorbereiding

De kleine Kroma Mimi is door zijn eenvoud en beperkte afmetingen op veel plaatsen goed in te passen, waarbij het model geen lastige belasting voor een versterker vormt. Bij de Julieta ligt dat toch wat anders. Want hoewel het rendement op papier gelijkwaardig is, blijkt al bij het opstellen dat deze duidelijk grotere weergever hogere eisen aan zijn aansturing en omgeving stelt. In basis heeft dit te maken met het gulle en rijke karakter wat alle Kroma Audio luidsprekers zo typeert. Maar doordat de Julieta dit combineert met meer liters kastinhoud, een grotere laag/midden unit en twee basreflexpoorten, is deze klankmatige rijkdom nog verder opgevoerd waardoor ook een ruimte sneller kan worden aangesproken. Om dit al vooraf te tackelen, voorziet Kroma importeur Harmony Audio mij op mijn eigen verzoek van een aanvullend pakket aan

akoestische maatregelen van het zeer effectieve Duitse merk RTFS (Raumakustik Tools Farshid Shahlawandian). Hieronder een tweetal Smallblocks voor extra absorptie van het laag en laagmiddengebied en een viertal SiRRAH diffusors die behalve diffusie, ook een deel van het middenlaag absorberen. Als versterkers maak ik gebruik van mijn vertrouwde Zanden 6000, Hegel H590, Moon 700i V2 en Accuphase E-650. Bij de bronnen krijgt mijn vertrouwde North Star Design 192 mk 2 cd loopwerk met Extremo dac, dit keer wederom versterking van Naim's ND555 met dubbele voeding en Merging +Player, +Power en +Clock netwerk spelers. Kabels komen tenslotte van Brainpower, AudioQuest, Siltech, Crystal Cable, Nirvana, EAT en Kemp Elektroniks.

Luisteren

De allereerste eigenschap waar ik tijdens de gewenningsperiode op heb gelet, is of er ook bij de Julieta sprake is van de herkenbare Kroma Audio merksignatuur. Zoals verwacht van een consequent doorgevoerd kwaliteitsbedrijf is dit gelukkig zeker het geval. Toch wil dit echter niet zeggen dat deze grote broer precies hetzelfde klinkt als de kleine benjamin. Vanaf de allereerste momenten blijkt dit inderdaad niet het geval en is al volstrekt duidelijk dat de Julieta veel meer lucht kan verplaatsen en in eigenlijk alles nog veel verder gaat. Uiteraard ben ik hier erg blij mee, want een weergever van bijna € 43.000,- gaan promoten terwijl het instapmodel van € 7.950,- bijna net zo

goed zou zijn had ik voor de test geweigerd. Wat ook heel sterk opvalt is hoe knap deze balanceer act van Miguel en Javier is uitgevoerd. In eerste instantie komt het model namelijk vooral enorm kleurrijk, tonaal verzadigd en opvallend krachtig en flamboyant over. Maar bij langer luisteren blijkt het tegelijkertijd ook voorzien van een heel filigraan, zeer hoog oplossende en betrokken weergave in combinatie met een prachtig natuurlijk wijd uitgesponnen 3D venster. Als eindresultaat biedt het een weergave waarbij ik zelden de artiesten met zoveel passie en bevoegenheid heb horen musiceren. Een gegeven wat uiteindelijk ook sterk in mijn muziekkeuze doorwerkt. Want of ik nu de cello van Bruno Cocset kippenvol over mijn rug voel jagen in de barokmeesterwerken van Domenico Gabrielli (agOgique AGO-001), mij vervolgens onderdompel in het geweldig energieke en meeslepende meesterwerk Hyper van de Nederlandse trompettist Eric Vloeimans met zijn band Gatecrash (CHR70144) of de afgestofte en herontdekte Dire Straits albums Love over gold en Brothers in arms in concertsterkte de luisterruimte laat overspoelen. Niets vliegt ooit uit de bocht, niets wordt hard of onprettig en deze weergevers zijn ware meesters in het opzetten van een emotionele connectie met de luisteraar. Er bestaan nog een aantal weergevers die ik binnen deze bijzondere aspecten zelfs nog verder vind gaan. Maar die heb je niet voor deze prijs en al helemaal niet binnen deze woonkamervriendelijke afmetingen. Voeg daar verder de uitmuntende afwerking, gebruikte materi-

► NEXT

alen, relatief gemakkelijke aansturing en prachtige vormgeving aan toe en het moge duidelijk zijn dat deze Julieta hoge ogen voor zijn doelgroep zal gaan gooien.

Nadelen

Bij het lezen van deze aanhef, is de concurrentie natuurlijk meteen handenwrijvend wakker. Want nu zullen we wel een reeks minpunten en onvolkomenheden voorgeschoteld krijgen waardoor de Julieta misschien zelfs wel 'persona non grata' zal worden? Gelukkig is dit niet het geval, hoewel ook dit concept uiteraard niet 100 % is gevrijwaard van enig nadeel. De eerste eigenaardigheid heeft te maken met het eerste halve uur van iedere luistersessie. Een tijdspanne waarin de Julieta zich gedraagt als een echte diva, door aan het begin een opmerkelijke terughoudende weergave in vooral het hoog bereik te etaleren. Door deze schuchterheid krijgt de vulling van de klankkleuren te veel nadruk, waardoor de weergave tijdelijk overhelt naar een wel erg warme en donkere signatuur. Na dit halve uur trekt het beeld weer gestaag open, waarna de weergave tenslotte weer helemaal in balans komt. Een tweede aspect is dat de wijze van klankmatige afstemming vereist dat zowel de plaatsing in de luisterruimte als bron/versterkerkeuze meer kritisch is dan gebruikelijk. Natuurlijk ligt hier een schone taak voor de winkelier, maar ook dan is het een serieus punt om rekening mee te houden. Niet geheel onverwacht merk ik tijdens de luistersessies dat de Kroma ontwerpers akoestische muziek als maatstaf hebben genomen. Hierdoor excelleren natuurlijk klinkende opnames als geen ander en word de weergave werkelijk prachtig gedragen door het sonore grondtoonbereik.

Voordelen

Wanneer ik vervolgens bij de voordelen aankom vallen mij als eerste de grandeur, levenslust en bezieling ten deel. Goede neutrale buizenversterkers zoals van het Japanse Zanden gaan

zonder meer goed, maar toch geef ik voor de Julieta uiteindelijk toch de voorkeur aan snelle en open klinkende (transistor) versterkers. De luidsprekers blijken tijdens de test als grote verrassing behalve akoestische werken, ook exceptioneel met alle popmuziek en jazz van met name voor het jaar 2000 om te gaan. Waarom deze tijdspanne? Omdat in die jaren het laag nog niet zo sterk werd benadrukt en dit soort albums daardoor op veel moderne (te?) neutrale luidsprekers vaak wat kaal en confronterend over kunnen komen. Door de afwijkende veel meer gevulde maar daardoor juist heel natuurlijk aandoende tonale afstemming van de Julieta, is het na vele lange jaren eindelijk weer eens onbeschaamd genieten van groepen als ABC, Spandau Ballet, Talk Talk, Dire Straits, Simple Minds, Grace Jones, Simon en Garfunkel, Supertramp, Steely Dan en ga zo maar door. Dit besef heeft nog een tweede grote betekenis tot gevolg, want ik weet dat veel muziekliefhebbers uit arren moede hun eens zo gekoesterde muziek hierdoor maar in de auto afspelen. Iets wat bij deze Kroma's geen noodzaak meer is, want ineens klinken ook dit soort vroegere artiesten in de huiskamer beter dan ooit tevoren. Uiteraard heb ik ook de zeer hoge prijsstelling die dit model omgeeft nog eens van alle kanten bekeken. Ja, de Julieta's zijn bijzonder kostbaar, maar wat u voor dat geld krijgt is wel een unieke vormgeving, een bijzonder hoog afwerkingsniveau, exotisch materiaalgebruik en een *fullrange* weergave op bijzonder hoog niveau. Vooral de kwaliteit om muziek tot leven te brengen die u al heel lang niet meer heeft (durven?) afspelen, is een buitengewoon sterke eigenschap. De breedte en hoogtaafbeelding zijn daarbij dik in orde, maar ook met name diepte en gelaagdheid worden regelmatig zo treffend voor het voetlicht gebracht, dat ze zelfs in staat zijn aspecten in de muziek uit te lichten die maar zelden in reproductie waar zijn te nemen! Een heel mooi voorbeeld is het helaas enkel bij concerten verkrijgbare Symphonic Tales van het door mij gefavoriseerde Nederlandse duo Haevn. Op de Julieta's wordt deze muziek zo beladen, diep-

zinnig en enorm wijs gepresenteerd, dat ik en bezoekende luisteraars soms zelfs even onze adem even inhielden. Natuurlijk kan ik vervolgens gaan mekkeren dat liefhebbers van ultrasnelle weergevers zoals electrostaten en magnetostaten, deze Kroma waarschijnlijk wat te warm en rijk afgestemd vinden. Maar hee, is het niet ook mooi dat er hierdoor meer onderscheid is ontstaan en er ook in de top audiofiele liga nog steeds echt wat te kiezen valt?

Conclusie

Wat een bijzondere weergever is deze Kroma Audio Julieta zeg! Heel kleurrijk, rijk en expressief qua weergave en vooral bezielend. Echte muzikliefhebbers zullen deze Julieta's daarvoor al snel in hun armen willen sluiten. Het meest lastige punt is en blijft de zeer hoge aanschafprijs van bijna € 43.000,-. Want laten we gewoon bekennen dat dit bedrag voor een uit de kluiten gewassen monitor eigenlijk absurd is. Dat Kroma Audio hier toch goed weg weet te komen, heeft behalve de bijzondere en in positieve zin afwijkende klankmatige eigenschappen, niet in het minst te maken met het exquise materiaalgebruik, de doordachte bouwwijze, de perfecte afwerking en eigenlijk het complete totaalconcept. Met de nodige extra zorg kunnen deze weergevers ook in minder grote ruimtes goed tot hun recht komen. Toch zijn ze uiteindelijk het meest geschikt voor middelgrote tot grotere ruimtes. Kies er een goed bijpassende topklasse bron en versterker bij die niet eens over enorm veel vermogen hoeft te beschikken, en voel de muzikale weldaad in al haar pracht en praal over u heen stromen. Zo mooi kan muziek zijn.

Tekst en fotografie: Werner Ero

PRIJS	PER PAAR	€ 42.950,-
KROMA AUDIO JULIETA		

HARMONY AUDIO IMPORT, TEL: +31-(0)6-53354337
 E-MAIL: INFO@HARMONYAUDIOIMPORT.COM
 WWW.HARMONYAUDIOIMPORT.COM

► END